

PETAK, 18. MAJ 2001.

1. Preminuo je kapetan Vojske Jugoslavije (VJ) Đurko Bojović (53), povređen u jučerašnjem napadu šiptarskih terorista na vrh Sveti Ilija kod Vranja na jugu Srbije. Juče je na licu mesta u istom napadu poginuo kapetan Veliša Kijanović, a više oficira je ranjeno.
2. Šef Državnog koordinacionog tela za jug Srbije Nebojša Čović izneo je plan po kome bi se na Kosmetu osnovala dva entiteta, srpski i šiptarski, pažljivo izbegavajući da se to protumači kao podela Kosmeta. Čović smatra da je konačno i najbolje rešenje problema Kosmeta integracija Balkana u Evropu, ali da je to još daleko i ne može da se čeka. Osnivanjem entiteta ostvarila bi se antička prava Šiptara i istorijska prava Srba, koja su se, po Čovićevom mišljenju, sudarila i na jugu Srbije slično kao na Kosmetu. Neki stručnjaci smatraju da je to dobro rešenje jer je model sličan kao onaj u Bosni. Većina članova srpske vlade smatra ideju "ličnim Čovićevim stavom" ili je ne komentariše. Kosmeti Srbi smatraju da je "zanimljiva", predsednik Saveznog komiteta za Kosmet Momčilo Trajković kaže da je ta izjava "štetna", a Šiptari i međunarodna administracija je odbijaju. Nekadašnji portparol kosmetičkih šiptarskih terorista Adem Demaći kaže da bi takva ideja mogla da dovede do novog krvoprolića.
3. Predsednik SRJ Vojislav Koštunica razgovarao je u Beogradu sa potpredsednikom Svetske banke (SB) Johannesom Linom.
4. U Beogradu je uhapšen bivši srpski ministar finansija Borislav Milačić. On je optužen da je zajedno sa nekadašnjim srpskim premijerom Nikolom Šainovićem i nekadašnjim direktorom državne novinske kuće "Politika" Draganom Hadži-Antićem državnim novcem uvezio robu za televizije nekadašnjih partija na vlasti.
5. Na planini Šargan (zapadna Srbija) obnovljen je deo stare pruge uskog koloseka i izuzetno zanimljivog arhitektonskog rešenja, koji vodi po spektakularnim planinskim predelima. Popularni stari voz "čira" je takođe obnovljen i već prevozi prve turiste iz sveta.
6. Njegova Svetost patrijarh Pavle razgovarao je sa visokim predstavnikom generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija za Bosnu i Hercegovinu Žakom Klajnom.

SUBOTA, 19. MAJ 2001.

7. Srbi su po preporuci Savezne vlade uklonili blokade sa puteva severnog Kosmeta koje su postavljene u znak protesta što je međunarodna administracija postavila dva carinska punkta na severnim granicama pokrajine. Tokom jednog meseca na barikadama u sukobima sa KFOR-om jedan Srbin je ubijen a dvojica su ostali invalidi. Lider Srba sa severa Kosmeta Marko Jakšić kaže da je zadovoljan rezultatima razgovora sa saveznim i republičkim vlastima i najavio da će se ubuduće sve odluke donositi koordinirano. Država će dalje insistirati da se punktovi uklone.
8. U Makedoniji traju teške borbe sa šiptarskim teroristima koji su okupirali deo njene teritorije. Danas su najveći okršaji bili na Šarplanini iznad Tetova. Teroristi koriste civile kao živi štit, a vojska vrlo malo civila uspeva da izvuče iz obruča.
9. Premijer Republike Srpske (RS) Mladen Ivanić izjavio je da su posledice po RS zbog sprečavanja polaganja kamena temeljaca za džamije u Trebinju i Banja Luci velike i teške. I pored toga što su se zvaničnici RS ogradili od tih protesta i osudili ih, u izuzetno jakoj reakciji na te događaje visoki međunarodni predstavnik za Bosnu Wolfgang Petrič kaže da su poslednji događaji oslabili RS i postavili pitanje "da li je ovaj model države Bosne i Hercegovine dobar". Ima čak i predloga, poput onog od strane hrvatskog premijera Ivice Račana, da se ukine Republika Srpska.

NEDELJA, 20. MAJ 2001.

10. Na današnji dan pre dve godine NATO je bombardovao vojno protivpožarno vozilo pored bolnice "Dragiša Mišović" u Beogradu i tada je poginulo 7 veoma mladih vojnika i 3 pacijenta. Danas je u reportaži na državnoj televiziji otkriveno da su ti vojnici bili 17 dana na istom mestu, kao i da je 3 dana pre bombardovanja bolnica bila opomenuta da se izmeste sva vozila koja nisu u funkciji bolnice. Do danas na mestu tog zločina nije bio niko od vojnih starešina. Ovo je drugi slučaj (posle priče o pogibiji 16 radnika Radio televizije Srbije) da se priča o mogućem svesnom žrtvovanju građana SRJ tokom NATO agresije na SRJ.
11. U Hrvatskoj su održani lokalni izbori, prvi posle 1995. godine i pada Republike Srpske

Krajine na kojima učestvuju Srbi. Srpske stranke su osvojile vlast u opštinama Biskupija kod Knina, Plaško, Dvor na Uni, Dolovo, Trpinja, Negoslavci, Markušica, Jagodnjak, Dalj, Borovo Naselje, Erdut, Donji Lapac. U Vukovaru je, zahvaljujući manipulacijama glasova Hrvata širom zemlje, osvojila vlast stranka pokojnog hrvatskog predsednik Franje Tuđmana, uprkos većinskom srpskom stanovništvu u tom gradu. Predstavnici Srba će takođe učestvovati u 5 županijskih skupština.

12. Glavni tužilac Tribunala u Hagu Karla del Ponte je najavila da će biti formirane specijalne policijske snage u Bosni i Hercegovini za hapšenje bivšeg predsednika Republike Srpske (RS) Radovana Karadžića i vojnog lidera RS Ratka Mladića.
13. Osamnaestogodišnja teniserka Jelena Dokić pobedila je na Otvorenom prvenstvu Italije u Rimu. To je njena prva pobjeda na nekom velikom međunarodnom turniru i ona se time popela na 17. mesto na svetskoj listi teniserki.

PONEDELJAK, 21. MAJ 2001.

14. Mesec dana posle izbora u Crnoj Gori završeni su pregovori oko pravljjenja crnogorske vlade koju projugoslovenska koalicija ili koalicija Mila Đukanovića mogu da formiraju samo sa Libaralnim savezom Crne Gore (LSCG) (strankom koja se zalaže za otcpljenje Crne Gore bez ikakvih pregovora sa Srbijom). Posle pregovora "svakog sa svakim", u kojima su liberali tražili od Đukanovićeve koalicije čak i velike sume novca i mesta u parlamentu koja nisu dobili na glasanju, LSCG je odlučio da podrži manjinsku vladu koalicije Mila Đukanovića i time mu ostavili apsolutnu vlast. Međutim, rizničar LSCG Slavko Perović kaže da će podržati Đukanovićevu vladu samo u raspisivanju referenduma, jer "LSCG samo to i zanima".
15. Američki predsednik Džordž Buš produžio je za 6 meseci angažovanje američkih vojnika u misijama na Balkanu, uključujući i Kosmet.
16. Počela je obuka prve grupe pripadnika multietničke policije u Bujanovcu na jugu Srbije (7 Srba i 7 Šiptara), uz saradnju KFOR-a, NATO-a i OEBS-a. Ta policija je novi korak Državnog koordinacionog tela za jug Srbije na čelu sa Nebojšom Čovićem u tzv. "merama poverenja" između srpskih vlasti i lokalnih Šiptara. Ove sedmice je počelo i emitovanje specijalnih spotova izmiriteljske sadržine o povratku vojske u delove opština Bujanovac i Preševo. Proces pomirenja treba po Čoviću da potraje 3 godine. Inače, izaslanik NATO-a za

jug Srbije Piter Fejt najavio je da će i pripadnici terorista moći da uđu u sastav te policije ako "nisu počinili teža krivična dela".

UTORAK, 22. MAJ 2001.

17. Predsednik i premijer SRJ Vojislav Koštunica i Zoran Žižić i premijer Srbije Zoran Đinđić sastali su se u Beogradu sa članovima tročlanog predsedništva Bosne i Hercegovine, Živkom Radišićem, Jozom Križanovićem i Berizom Belkićem. Šefovi diplomatija dve države Goran Svilanović i Zlatko Lagundžija potpisali su sporazum o stvaranju Međudržavnog veća za saradnju.
18. Ane Tibaijuka, izvršni direktor Habitata, agencije UN za ljudska naselja, dogovorila je sa srpskim i saveznim vlastima da se otvore kancelarije Habitata u SRJ i naprave ekipe za utvrđivanje vlasništva, posle čega bi počeno i povraćaj imovine izbeglih sa Kosmeta. Odluke ove organizacije su konačne. Kasnije će se slično postupati sa državnom i crkvenom imovinom.
19. U Beogradu je teško prebijen tržišni inspektor Hasan Berberović koji vodi akciju zatvaranja kioska na kojima se prodaju cigarete bez akciznih markica. Srpski ministar finansija i ekonomije Božidar Đelić kaže da zbog takve ilegalne prodaje država gubi 6 milijardi dinara godišnje, što je dovoljno za mesečnu isplatu 1,2 miliona penzija u Srbiji ili za kupovinu neophodnih lekova za pola godine.
20. Savezni premijer Zoran Žižić i savezni ministar vera Bogoljub Šijaković primili su mitropolit i episkope Srpske pravoslavne crkve (SPC) tokom zasedanja Svetog Sinoda SPC i zahvalili im na svemu što čine za srpsku kulturu i duhovnost.

SREDA, 23. MAJ 2001.

21. Predsednik SRJ Vojislav Koštunica održao je konferenciju za štampu. Između ostalog, Koštunica je osudio potpisivanje sporazuma šefa NATO-a za SRJ Šona Salivena i komandanta terorista sa juga Srbije Šefčeta Muslijua o potpunoj amnestiji terorista po ulasku VJ u poslednji nezauzeti deo tampon zone ka Kosmetu (opštine Bujanovac i Preševo), bez obzira na počinjena krivična dela. Od njih se samo traži da "polaže oružje i obustave aktivnosti". Koštunica dodaje i da je sprovedena demilitarizacija tog područja sumnjiva i proizvoljna. Takođe, Koštunica napominje i da "privremeni ustavni okvir", kako se zove dokument koji je šef UNMIK-a Hans Hakerup potpisao za Kosmet prošle

sedmice, kontradiktoran pojam i da se celim dokumentom izašlo u susret jedino ekstremnim zahtevima Šiptara.

22. Predsednik Crne Gore Milo Đukanović izjavio je da "Crna Gora apsolutno želi da prisustvuje Donatorskoj konferenciji za SRJ iako želi da istupi iz federacije". Donatorska konferencija za SRJ je planirana za kraj juna i očekuje se suma od preko milijardu dolara.

ČETVRTAK, 24. MAJ 2001.

23. Proslavljen je Spasovdan, gradska slava Beograda. U Vaznesenjskoj crkvi službu je služio Njegova svetost patrijarh srpski Pavle kojoj je pristvovao i predsednik SRJ Vojislav Koštunica. Posle službe gradskim ulicama je prošla litija sa velikim brojem sveštenika i građana.
24. Vojska Jugoslavije (VJ) je ušla u poslednji nezauzeti deo tampon zone na istočnoj granici Kosmeta, u opštinama Bujanovac i Preševo (tzv. sektor B). U ovom sektoru su bila najjača uporišta terorista tzv. "oslobodilačke vojske Preševa, Medveđe i Bujanovca" koji su delovali prethodnih nekoliko meseci i ubili veliki broj vojnika VJ i policajaca. Ulazak je protekao mirno jer su se teroristi prethodno dogovorili sa predstavnicima NATO-a Šonom Salivenom i Piterom Fejtom da mirno predaju oružje i bez ikakvih posledica do današnjeg ulaska VJ odu na Kosmet, što je veliki broj njih i učinio. Na kosmetskoj strani granice međunarodne humanitarne organizacije bile su postavile kampove za prihvrat eventualnih

šiptarskih izbeglica sa područja na koje je ušla VJ, ali su ostali prazni. Ovim ulaskom je SRJ povratila svoj suverenitet nad celom tampon zonom duž cele granice sa Kosmetom koji joj je oduzet juna 1999. godine posle NATO bombardovanja. Šef jugoslovenskog tima za jug Srbije Nebojša Čović izjavio je da ja malo ko verovao u ovu pobeđu razuma i diplomatije.

25. Srpski ministar pravde Vladan Batić izjavio je da je Služba državne bezbednosti (tajna policija) u prethodnih deset godina napravila najviše izveštaja o aktivnostima Zorana Đinđića (preko 800), Vesne Pešić (600), Vojislava Koštunica (560) i njega samog (550). U toku su istrage protiv bivših visokih funkcionera tajne policije zbog neovlašćenog prisluškivanja lidera nekadašnje opozicije.
26. Skupština Vojvodine odbila je predlog po kome bi se hrvatski proglasio za jedan od jezika nacionalnih manjina. Predsednik Skupštine Nenad Čanak (čija se stranka zalaže za federalizovanje Srbije i Republiku Vojvodinu) izjavio je da je predlog morao biti prihvaćen ako je vojvođanska skupština želela da "sačuva svoju specifičnost".
27. Šef jugoslovenske diplomatije Goran Svilanović prisustvuje u Splitu Konferenciji jadransko-jonske inicijative. Na tom skupu se razgovara o saradnji zemalja koje izlaze na jadransko i jonsko more (Italija, Slovenija, Hrvatska, SRJ, Albanija i Grčka).

priređio: Nikola Lečić